

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kylmä, S. (2021) Osaamisesta arvoa opiskelijalle. TAMK-blogi, 5.5.2021.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/opiskelu/osaamisesta-arvoa-opiskelijalle/>

Osaamisesta arvoa opiskelijalle

5.5.2021 — Arja Hautala



Arvostamme Tampereen ammattikorkeakoulussa osaamista ja jatkuvaa oppimista. Meillä on ollut useita hankkeita, joiden kautta olemme hankkineet kokemusta osaamisen hyväksiluvuista ja opinnollistamisesta. Osaammeko kuitenkin hyödyntää osaamistamme riittävästi opiskelijoiden hyväksi? Hyväksilukujen perusfilosofia on, että opiskelija on oman osaamisensa esille tuomisessa aloitteellinen. Mitä menetämme, jos me opettajatkin yritämme löytää opiskelijalle lisäarvoa jo olemassa olevasta osaamisesta?

Osaamisen hyväksiluvut lisääntyvät jatkuvan oppimisen myötä

TAMKissa on yksittäisiä osaamisen hyväksilukuja eri tutkinto-ohjelmissa. Restonomikoulutuksessa on jo muutamina vuosina valikoitunut joukko monimuodon opiskelijoita suorittanut ensimmäisen vuoden ammattiopinnot osaamisen näytöillä. Tämä ryhmä kutsutaan tapaamiseen jo aiemmin kuin muut opiskelijat aloittavat, ja heille kerrotaan näytöistä sekä ohjataan heidät tekemään hyväksilukuhakemuksensa HyväHot-järjestelmässä. Näin heillä on mahdollisuus aloittaa toisen vuoden opinnot heti, kun ne alkavat. Jos opiskelijat eivät pääse läpi jonkun osa-alueen näytöstä, niin he opinnollistavat tämän osuuden omassa työssään. Opinnollistamisella tarkoitetaan opintojen aikaisessa työssäkäynnissä hankittua osaamista, sen tunnistamista, arviointia ja tunnustamista opintopisteinä. Jos heillä ei ole omaa työpaikkaa, niin tähän voidaan valita myös joku toinen työpaikka.

Liiketalouden koulutuksessa on merkonomitutkinnon suorittaneille oma näyttökoe, jolla voi osoittaa osaamisensa ensimmäisen vuoden ammatillisten opintojen osalta, ennen kuin varsinaiset opinnot alkavat. Jos opiskelija tässä onnistuu, niin hän pääsee aloittamaan toisen vuoden ammatillisista opinnoista.

Tekeminen, tietäminen ja oleminen osaamisen näytöissä

TAMKissa tarkastelemme opetussuunnitelmia osaamisen, tekemisen, tietämisen ja olemisen ulottuvuuksista. Teemmekö tätä myös osaamisen näytöissä? Osaamisen näyttöjä tehdään edelleen tyypillisimmillään tenteillä. Opiskelija voi myös osoittaa osaamistaan haastatteluissa, suunnitelmien tekemisellä, raporteilla, esseillä, suullisilla esityksillä muille opiskelijoille, simulaatioissa, projekteissa, todellisissa käytännön tilanteissa joko koululla tai työpaikoilla. Heidän toimintaansa voidaan havainnoida tai pyytää palautetta työelämästä tai käyttää muita työelämälähtöisiä palautteen keräämisen menetelmiä.

Suorituksen arvioinneissa kannattaa hyödyntää itsearvioinnin sekä opettajan arvioinnin lisäksi myös vertaisarviointia tai työelämän edustajan arviointia.

Arviointikriteerien merkitys

Pystyäksemme arvioimaan opiskelijan osaamista meillä on oltava selkeä kuva siitä, mikä on se ydinosaaminen, jota tarvitaan esimerkiksi tietyssä opintojaksossa. Voisimmeko löytää ydinosaamisen myös isommasta kokonaisuudesta tai hyödyntää opetussuunnitelmaan kirjattuja vuositavoitteita? Kaikkien osapuolten kannalta on mielekkäintä se, että pääsemme arvioimaan mahdollisimman kokonaisvaltaista osaamista. Hyvin harvoin työelämässäkään tarvitaan pientä yksittäistä, irrallaan muista olevaa osaamista. Opintojaksoille kirjatut arviointikriteerit auttavat opiskelijaa arvioimaan omaa osaamistaan opintojaksotasolla. Samalla tavalla ne myös auttavat meitä opettajia osaamisen näytön suunnittelussa, koska niitä samoja asioitahan me haluamme mitata myös näissä osaamisen näytöissä.

Toistaiseksi hyödyntämättömiä mahdollisuuksia

Kun pandemiatilanne rauhoittuu ja opiskelijat palaavat taas tekemään töitä opintojensa ohessa joko osa-aikaisina tai kokopäiväisesti, niin miten voisimme hyödyntää opinnoissa tätä työelämässä karttuvaa osaamista? Meillä on käytettävissämme valtava yritysverkosto, johon opiskelijoiden kautta voimme luoda kontakteja.

Voisiko koulutukseen hakijoille olla oma hakupolku, jossa valinnat tehtäisiin osaamisen näyttöjen perusteella? Koska olemme testanneet jo valintakurssia, voisimmeko testata myös näyttökurssia? Hakijat laitettaisiin antamaan näyttönsä ensimmäisen vuoden opinnoista ja sen jälkeen valittaisiin parhaat joukosta opiskelemaan tutkintoa.

Olisiko meillä mahdollisuus ottaa yritysten osaajilta osaamisen näyttöjä vastaan ja sen jälkeen räätälöidä ja myydä heille tarpeellista koulutusta? Miten auttaisimme opiskelijaa saamaan lisäarvoa opintoihinsa myös sen osaamisen karttumisesta, jota me opettajina emme ole aktiivisesti rakentamassa?

Teksti: Satu Kylmä, osaamispäällikkö, liiketoiminta, TAMK
Kuva: Jonne Renvall